

ŠKOLSKI VJERONAUK U HRVATSKOJ DANAS

SANJA MATOŠEVIĆ
Mirna 32, 31000 Osijek

Kateheza: *Prije svega, molimo Vas da nam se predstavite: tko ste i što ste dosad radili? Kako i kada ste se odlučili postati vjeroučitelj u školi? Mislite li se time baviti i dalje?*

SM: Zovem se Sanja Matošević i vjeroučiteljica sam u Osnovnoj školi August Šenoa u Osijeku. Na Pedagoškom fakultetu u Osijeku završila sam smjer predškolski odgoj i sada sam apsolvent na Katehetskom institutu pri Teologiji u Đakovu. Odrasla sam i živim u župnoj zajednici sv. Josipa Radnika u Osijeku V. Oduvijek sam bila aktivna u životu župne zajednice na najrazličitije načine: grupa mladih, liturgijska grupa, crkveni zbor, karitativne aktivnosti i drugo. Prije ulaska vjeronauka u škole povremeno sam pomagala u župnoj katehezi, a na preporuku vlastitog župnika i uz dopuštenje Biskupskog ordinarijata u Đakovu, godinu dana prije službenog ulaska vjeronauka u škole započela sam predavati vjeronauk i u dvije osnovne škole na području naše župe. Vjeronaukom se želim trajno baviti.

Kateheza: *Što mislite općenito o vjeronauku u školi: je li to predmet koji je potreban u školi danas? Kakvo je Vaše osobno iskustvo? Što o tome govore Vaše kolegice i kolege u školi?*

SM: Dovoljno je pogledati život oko sebe i prepoznati znakove vremena u današnjem svijetu da bismo postali potpuno svjesni - vjeronauk je imperativ u našim školama. Dolaskom demokracije svi smo se razvikali: Hoćemo na Zapad! A Zapad sa sobom nosi preveliku sekularizaciju, individualizam, materijalizam, nesnalaženje u vrijednostima. Vjeronauk bi trebao pomoći roditeljima pri odgoju za kršćanski život u takvom svijetu. Tijekom pet godina vjeroučiteljskog rada susrela sam mnogu djecu koja su u vjeroučitelju tražila povjerljivu osobu s kojom će podijeliti svoje nade i strahove, kojoj će vjerovati i koja će na neki način nadoknaditi ono što nisu primili od svojih često prezaposlenih roditelja. Zato mislim da vjeronauk uvelike može pomoći mladom čovjeku, čovjeku u nastajanju da se hrabro i odgovorno u prijateljstvu s Kristom uhvati u koštac sa životom koji je pred njim. Nakon prve eufrije po ulasku vjeronauka u

- Intervju

škole, situacija se smiruje. Svaki će vjeroučitelj svojom osobom i svojim radom stvarati ugled vjeronauka u školi.

Kateheza: *Pet godina vjeronauka u školama. Vaše mišljenje i iskustvo: što je pozitivno, ima li čega negativnog, treba li nešto mijenjati?*

SM: Pet godina iskustva nije malo da bi se nešto reklo o vjeronauku u školi. Naravno, postoje pozitivna i negativna iskustva. Pozitivno iskustvo ima svoju kvantitativnu i kvalitativnu stranu. Kvantiteta se očituje u velikom broju polaznika vjeronauka, a kvaliteta u kontinuiranom radu po pedagoškim normama suvremenog školstva.

Negativnosti, rekla bih nespretnosti, vide se u još nedefiniranim vjeronaučnim zakonitostima. Vjeroučitelj često pred sobom ima djecu iz dvije ili tri župe. U tom slučaju on ne može svoj djeci biti svjedok kod nedjeljne euharistije, a to je svjedočenje izuzetno važno. Dogala se takoler da djeca iz jednog razreda ne primaju sakramente ispovijedi, pričesti i potvrde iste godine. Mislim da se taj problem može lako riješiti dijalogom i dogovorom župnika i vjeroučitelja. Jedan od najvećih vjeroučiteljskih problema je premala ili gotovo nikakva suradnja s roditeljima. U tjednom i godišnjem službenom zaduženju vjeroučitelja u školi ne postoji niti jedan sat za suradnju s roditeljima. Vjeroučitelj obično ima oko tristo pedeset učenika za razliku od razrednika koji ima oko trideset učenika. Suradnja s roditeljima mogla bi se riješiti ako bi nam Ministarstvo prosvjete i športa osiguralo vrijeme za susret s roditeljima u našim tjednim zaduženjima.

Kateheza: *Kako se postaje školski vjeroučitelj u Republici Hrvatskoj? Imate li kakav prijedlog za poboljšanje pristupa što ga u tom smislu primjenjuju Katolička crkva i prosvjetne vlasti? Što mislite o mandatu što ga daju crkvene vlasti?*

SM: Poznato je što je sve potrebno da bi se postalo vjeroučiteljem. Osobno mislim da je Katolička crkva dobro postupila pri izboru vjeroučitelja u školi. Što se tiče mandata, on bi nakon završenog školovanja vjeroučitelja trebao biti dan na neodreleno vrijeme. Tek tada ćemo biti izjednačeni s našim kolegama, a ujedno će i vjeroučitelj lakše postati razrednik ili član školskog odbora.

Kateheza: *Položaj vjeroučitelja u školi u Hrvatskoj danas. Što je pozitivno, koji su problemi, što bi trebalo učiniti? Mjesto i uloga vjeronauka u hrvatskoj školi danas i sutra.*

SM: Vjeroučitelj je u pravima i dužnostima izjednačen s drugim učiteljima u školi. Po zaduženjima se ne razlikujemo od drugih kolega (dežurstva, slobodne aktivnosti, pripravljanje različitih priredbi, sjednice učiteljskih i razrednih vijeća, permanentno stručno usavršavanje...). Naša nazočnost u zbornici, prema tvrdnjama drugih, unijela je bolje ozračje. Vjerujem da kvaliteta vjeroučitelja kao osobe doprinosi boljim meluljudskim odnosima u zbornici. Naša neposrednost, optimizam i entuzijizam u radu mogu drugima biti znak svjedočenja i kršćanske radosti. Bilo bi dobro kada bi i ova prva generacija vjeroučitelja imala mogućnost napredovanja u svojoj struci, jer ima puno sposobnih vjeroučitelja koji su spremni ostvariti još više u svom zvanju.

Kada govorimo o Crkvi u današnjem društvu, trebamo biti svjesni da se Crkva danas nalazi pred teškom i odgovornom zadaćom nove evangelizacije. Vjeronauk kao dio cjelokupne kateheze i pastorala trebao bi doprinijeti ostvarenju te zadaće. Samoizgradnja onih koji naviještaju Riječ Božju, prepoznavanje vlastitih karizmi i preuzimanje odgovornosti svih u Crkvi temelji su pravog katoličkog vjeronauka u hrvatskoj školi.

Kateheza: *Na mnogim se mjestima govori kako se ne smije dopustiti da zamre župna kateheza. Možete li nam reći što mislite o tom problemu, imate li koji prijedlog ili iskustvo o tome.*

SM: Možda će neki roditelji reći da su djeca preopterećena školskim vjeronaukom i župnom katehezom. Smatram da dobrom organizacijom vremena i ureenjem prostora, raznolikošću sadržaja, modela i pristupa djeca neće osjetiti zasićenost ni preopterećenost. Djeca ne razmišljaju kao odrasli. Ona su spremna prihvatiti nove obveze ukoliko im one donose radost, ispunjenje, druženje, potvrđuju njihovu vrijednost i ukoliko osjećaju da ih skupina i vjeroučitelj prihvaćaju.

Kateheza: *U današnjem se svijetu općenito, ali i u okviru Katoličke crkve, često govori o ženi. Što možete reći o mjestu i ulozi žene u školskom vjeronauku odnosno u župnoj katehezi.*

SM: Čini se da u školi, a još više u školskom vjeronauku većinom rade žene, vjeroučiteljice. Prirodno je razmišljati o ulozi žene u Crkvi i društvu. I papa Pavao VI. upozorio je na razmišljanje o položaju žene kao na znak vremena. Žena doživljava čovjeka kao osobu. Dijete je čovjek u nastajanju. Njemu je potrebna ljubav, kvalitetna i nesebična. Dijete rado govori o svojim osjećajima, a škola ga uči intelektualnoj objektivnosti. Moderna psihologija dokazuje da se čovjek ne vodi samo objektivnim razumom nego i vlastitim osjećajima. Vjeroučiteljica s dosta lakoće

ulazi u osjećajni svijet djeteta, budi u njemu pažnju i ljubav prema bližnjima, prema čovjeku i senzibilizira ga za transcendenciju, za Boga objavljenog u Isusu Kristu. Zajedničkim radom i uvažavanjem muškarci i žene su pozvani na izgradnju kraljevstva Božjega ovdje na zemlji.

Kateheza: *Kako vjeroučenici gledaju na vjeronauk u školi? Postoji li s obzirom na ovaj predmet nešto posebnoga u njihovom razmišljanju i postupcima?*

SM: Na ovo bi pitanje trebali ponajprije odgovoriti naši vjeroučenici. Bilo bi dobro da svaki vjeroučitelj na kraju školske godine napravi anketu u kojoj će dobiti povratnu informaciju o svome radu, odnosno o tome kako djeca doživljavaju i vide njegov rad. Moje petogodišnje iskustvo daje mi pravo reći: "Djeca vole vjeronauk!" Oni ne doživljavaju vjeronauk kao opterećenje, već kao radost susreta i vrijeme u kojem mogu sebe slobodno izreći. Posebnost vjeronauka je u njegovoj odgojnoj dimenziji, u odgoju za zajedništvo, toleranciju i melusobno uvažavanje. A prvi plodovi takvog rada vidljivi su u međuljudskim odnosima u školi i obitelji.

Kateheza: *Što mislite o konkretnom programu i o udžbenicima za vjeronauk u školi. Imaju li današnji vjeroučitelji u školi dovoljno literature ili bi za njih trebalo još nešto prirediti? Što i u kojem obliku?*

SM: Sustavnom analizom plana i programa katoličkog vjeronauka u školi, u njima se mogu naći stanovite nedosljednosti, koje svaki vjeroučitelj rješava na svoj način. Sastavljači novih planova i programa trebali bi stupiti u dijalog s nama praktičarima i uzeti u obzir naše konkretne primjedbe i prijedloge pri izradi novih vjeronaučnih planova, programa i udžbenika. Proljetos na aktivu vjeroučitelja u Osijeku mi smo iznijeli svoja zapažanja i dostavili ih našem Biskupijskom pastoralnom centru - Sekciji za katehezu i pastoral mladih. Potrebno je izraditi što bolje planove, programe i udžbenike, ali najbitnija je osoba vjeroučitelja. I najsuhoparnija tema može biti zanimljiva ukoliko se dobro pripremi.

Kada govorimo o katehetskoj literaturi, jasno je da je ona uvijek potrebna za našu nadogradnju i izgradnju naših učenika. Zahvalni smo našoj biskupiji koja je odmah po ulasku vjeronauka u škole uočila potrebu za katehetskom literaturom i priskrbila svakoj osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj knjižnici komplet osnovnih teološko-katehetskih knjiga potrebnih za vjeronauk. Smatram da bi u dogledno vrijeme svaki vjeronaučni udžbenik trebalo popratiti odgovarajućom, metodički dotjeranom i kreativnom radnom bilježnicom. Uvelike nam pomaže "Mali koncil" u kojem se objavljuju radovi svih vjeroučitelja i vjeroučenika iz cijele Crkve u Hrvata. U njemu otkrivamo bogatstvo ideja i modela i doživljavamo zajed-

ništvo Crkve. I pored toga mi imamo potrebu za kontinuiranim metodičkim praćenjem nastavnog plana i programa svih dobnih skupina.

Kateheza: *Poznajete li časopis "Katehezu"? Što mislite o ovom časopisu i imate li koji prijedlog za njegovo poboljšanje?*

SM: Redovito čitam "Katehezu". Njeni sadržaji pomažu mi u daljnjoj katehetskoj formaciji. Šteta što časopis "Katehezu" Ministarstvo prosvjete i športa nije propisalo kao obvezatnu stručnu literaturu za vjeroučitelje, koja bi se nalazila u svakoj školskoj knjižnici i time bila dostupnija u prvom redu nama, a onda i drugim učiteljima. U našoj biskupiji izlazi mjesečnik "Vjesnik lakovačke i srijemske biskupije", časopis za pastoralnu orijentaciju, u kojem pronalazimo dosta aktualnih tema korisnih za rad u katehezi. Kroz redovni studij obvezatno smo pratili i druge naše časopise: "Obnovljeni život", "Sveske", "Crkvu u svijetu" i druge. Sada po završetku školovanja izbor je prepušten nama samima. Časopis pročitamo ponekad tek nekoliko mjeseci po njegovu izlasku iz tiska, dok od ruke do ruke ne stigne do nas. Bilo bi lijepo i korisno vidjeti i u župnim i u školskim knjižnicama još više stručne katehetske literature.

Kateheza: *I na kraju: što biste poručili našim čitateljima, a osobito vjeroučiteljicama i vjeroučiteljima u hrvatskim školama?*

SM: Od kateheze se očekuje puno u suvremenom svijetu. Pred nama su otvorena vrata društva i mi trebamo hrabro, poletno, živo i snažljivo zapažati i oslušivati znakove modernog vremena. Crkva treba pomoći Domovini i konkretnom čovjeku, bez obzira bio on dijete ili roditelj, da nale svoj smisao u osobi Isusa Krista. Odgoj za prave kršćanske vrijednosti je stalna zadaća koja znači dugotrajan rad i dobru osposobljenost svih djelatnika u Crkvi. Vjerski odgoj djece i mladih bit će plodonosan ako mi sami ne budemo kasnili za svojim vremenom. Očekujem da će se i na najavljenom sinodi u našoj Đakovačkoj i srijemskoj biskupiji ozbiljno, otvoreno i konstruktivno obraditi kateheza u svim njenim vidovima, a naročito školski vjeronauk.